

УДК 631.53.03:631.541.4:634.11

ВПЛИВ ДІАМЕТРА УМОВНОЇ КОРЕНЕВОЇ ШИЙКИ ПІДЩЕПИ ТА ВИСОТИ ОКУЛІРУВАННЯ НА ВИХІД КРОНОВАНИХ САДЖАНЦІВ ЯБЛУНІ

В.І.ДУБРОВСЬКИЙ, О.І.БАРАБАШ, Ю.А.ВЕЛИЧКО,
кандидати сільськогосподарських наук
Інститут садівництва УААН

Вивчено вплив якості підщеп та висоти окулірування на біометричні показники сорто-підщепних комбінацій і вихід саджанців яблуні. Встановлено оптимальні параметри підщеп та висоту їх окулірування.

Ключові слова: яблуня, підщепа, окулірування, крона, саджанець, висота та діаметр штамба.

Сучасний інтенсивний сад має забезпечити максимальну врожайність протягом трьох років після садіння. Щоб цього досягти, такі насадження закладають виключно саджанцями з певними якісними характеристиками: діаметр штамба – не менше 14 мм, висота окулірування – не нижче 15 см, вони повинні мати 5–10 гілок завдовжки 20–60 см з оптимальним кутом їх розміщення на висоті 70–110 см від рівня ґрунту [1]. Наявність крони – один із важливих факторів скороплідності – на другий рік від садіння з кронуваного саджанця можна зібрати до 5 кг яблук [2].

З метою встановлення оптимальних параметрів різних типів підщеп і висоти їхнього окулірування для вирощування скороплідного садивного матеріалу яблуні в зоні Північного Лісостепу України у 2001–2002 роках нами було проведено спеціальні дослідження.

Методика досліджень. У першому полі розсадника ДГ “Новосілки” Інституту садівництва УААН був закладений дослід за схемою:

1. Діаметр умовної кореневої шийки 8 мм, висота окулірування 20 см – контроль;

2.	8 мм	50 см;
3.	12 мм	20 см;
4.	12 мм	50 см.

Використані у досліді підщепи ММ106, ІС-2-7 висаджені за схемою 1,2×0,25 м, що дало можливість обробляти міжряддя міні-трактором і заокуліровані сортами Аскольда, Теремок, Радогость. Повторність трикратна. Спостереження та облік проводили за загальноприйнятими методиками [3, 4, 5].

Результати досліджень. При осінній ревізії окулянтів у першому полі розсадника встановлено, що на тонших відсадках діаметром 8 мм із

© В.І.Дубровський, О.І.Барабаш, Ю.А.Величко, 2005

збільшенням висоти окулірування приживлюваність вічок знижувалася в середньому на 2 %. Із збільшенням товщини підщеп до 12 мм різниця за цим показником між варіантами за висотою окулірування була несуттєвою.

Спостереження за розвитком саджанців у другому полі розсадника показали, що їхні висота і діаметр штамба на підщепах завтовшки 8 мм значно зменшувалися із збільшенням висоти окулірування (табл. 1.). Так, у сорту Аскольда на підщепі ММ106 в контрольному варіанті висота саджанців становила 133 см, а діаметр штамба – 9,8 мм, при збільшенні висоти окулірування до 50 см ці показники відповідно були 112 см і 8,2 мм. Така закономірність спостерігалася на підщепі ІС-2-7 у всіх сортів. При використанні підщеп завтовшки 12 мм ростові параметри одержаних саджанців виявилися значно кращими і різниця між варіантами за висотою окулірування була в межах похибки досліду.

1. Вплив товщини підщеп та висоти окулірування на ріст однорічних саджанців яблуні (середнє за 2001–2002 рр.)

Товщина підщеп, мм	Висота окулірування, см	Аскольда		Теремок		Радогость	
		висота, см	діаметр штамба, мм	висота, см	діаметр штамба, мм	висота, см	діаметр штамба, мм
<i>ММ106</i>							
8	20	133	9,8	122	11,5	105	10,2
	50	112	8,2	83	8,5	90	9,6
12	20	150	11,7	125	12,9	155	12,2
	50	149	11,5	120	12,3	135	12,0
<i>ІС-2-7</i>							
8	20	130	10,0	122	9,1	115	9,8
	50	110	8,5	8,4	8,1	93	9,5
12	20	160	13,6	145	13,4	142	14,3
	50	158	12,9	138	12,8	135	12,2

Одним із показників, що є бажаним і поліпшує якість садивного матеріалу, є передчасне галушення однорічних саджанців у другому полі розсадника. Попередні дослідження показали, що застосування високого окулірування в деяких випадках стимулює кронуутворення у однорічок. Нашими дослідженнями це підтвердилось. Кращі результати одержано при окуліруванні підщеп завтовшки 12 мм на висоті 50 см. У цих варіантах спостерігалось 100 % гілкування саджанців, вони мали в середньому по п'ять гілок завдовжки 36 см (табл. 2).

Слід також зазначити, що вихід стандартних саджанців з одиниці площі на підщепах завтовшки 8 мм був вищим при окуліруванні на висоті 20 см і становив 26,5–28 тис. шт./га. Із збільшенням висоти окулірування вихід стандартних саджанців знижувався у середньому по сортах на 0,5 тис. шт./га.

**2. Вплив товщини підщеп та висоти окулірування на
кроноутворення однорічних саджанців яблуні
(середнє за 2001 – 2002 рр.)**

Товщина підщеп, мм	Висота окулірування, см	ММ106			ІС-2-7		
		розгалужених пагонів, %	кількість пагонів, шт.	довжина пагонів, см	розгалужених пагонів, %	кількість пагонів, шт.	довжина пагонів, см
<i>Аскольда</i>							
8	20	22	3	38	25	3	35
	50	–	–	–	–	–	–
12	20	100	5	32	100	3	29
	50	100	4	45	100	5	40
<i>Теремок</i>							
8	20	100	3	13	60	4	5
	50	100	3	12	–	–	–
12	20	100	4	17	86	6	14
	50	100	7	23	100	6	27
<i>Радогость</i>							
8	20	55	5	19	56	5	14
	50	100	5	18	100	6	16
12	20	100	5	29	100	7	39
	50	100	3	39	100	8	16

Найнижчим зазначений показник виявився при окуліруванні тонких підщеп на висоті 50 см у сорту Теремок – на 1,8 тис. шт./га менше від контролю, або 94 % до нього.

При використанні підщеп із діаметром умовної кореневої шийки 12 мм вихід стандартного садивного матеріалу підвищувався на 11–14 % і становив залежно від сорту 29,1–31,2 тис. шт./га. Різниця між варіантами за висотою окулірування за цим показником у даному випадку була несуттєвою.

Висновки

Для одержання високоякісного садивного матеріалу в перше поле розсадника потрібно висаджувати добре обкорінені підщепи з діаметром умовної кореневої шийки не менше 12 мм. Застосування високого окулірування на таких підщепках дає можливість одержати кроновані однорічні саджанці.

Список літератури

1. Закладання сучасного плодового розсадника яблуні та груші / А. Стрейф, К.Кортлеве, В.П.Ріпамельник та ін. – Вінниця, 2001. – 40 с.
2. Мельник О., Стрейф А., Ріпамельник В. Закладання саду голландського типу // Новини садівництва. Спец. випуск. – № 5 (30). – Умань, 2001. – 40 с.
3. Методика изучения подвоев плодовых культур в Украинской ССР / Под ред. М.В.Андрієнко, И.П.Гулько. – К: УНИИС, 1990. – 104 с.

4. Программа и методика сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур. – Мичуринск: ВНИИ садоводства, 1973. – 492 с.

5. Учеты, наблюдения, анализы и обработка данных в опытах с плодовыми и ягодными культурами: Метод. рекомен. – Умань: Уманский СХИ, 1987. – 73 с.

Рекомендував до друку доктор
сільськогосподарських наук В.М.Васюта.

Изучено влияние качества подвоя и высоты окулирования на биометрические показатели сорто-подвойных комбинаций и выход саженцев яблони. Установлены оптимальные параметры подвоев и высота их окулировки.

The authors have researched the influence of rootstock quality and inoculation height on the biometrical indices of apple cultivar rootstock combinations and yield of planting trees. Optimal parameters of rootstocks and their inoculation height have been determined.

УДК 634.1: 631.53.03: 006.83

ОБҐРУНТУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ВИМОГ ДО ЯКОСТІ САДИВНОГО МАТЕРІАЛУ

**М.О.БУБЛИК, доктор сільськогосподарських наук,
Л.А.ФРИЗЮК, Г.А.ЧОРНА, наукові співробітники
Інститут садівництва УААН**

Проаналізовано вплив якості садивного матеріалу на продуктивність плодкових насаджень. Показано, що для закладання яблуневих садів найпридатніші однорічні саджанці з діаметром штамба 14–16 мм, обов'язково кроновані, з 6–10 гілками завдовжки не менше 20 см. Обґрунтовано регламентовані ГСТУ 46.061–2003 технічні показники якості саджанців плодкових порід.

Ключові слова: саджанець, якість, стандарт, яблуня, продуктивність, сад, діаметр штамба, крона, пагони.

Продуктивність плодкових насаджень визначається якістю садивного матеріалу, який використовують для їх закладання. Ряд зарубіжних досліджень свідчать, що вищу врожайність мають дерева, вирощені із доброякісних саджанців. На це вказують В.І. Бабук [2], П. Колодзейчак [3], В.М. Колонтаєв [4], В.А. Коровін [5], С.Н. Степанов [6], Т. Makosz [9]. У нашій країні подібних досліджень практично не проводили, за винятком

© М.О.Бублик, Л.А.Фризюк, Г.А.Чорна, 2005